

Oude bekende terug van weggeweest

Voederbiet in rundveerantsoen

Het toepassen van de voederbiet in het rantsoen van rundvee levert de nodige voordelen op. Echter, het telen ervan is een stuk lastiger dan bijvoorbeeld mais. AgruniekRijnvallei hield onlangs een demonstratiemiddag waar de voor- en nadelen van voederbietenteelt op een rij werden gezet.

Onlangs is in de provincie Gelderland een project gestart waarin de voederbietenteelt een herintroductie krijgt. Binnen dit project zijn meerdere partijen betrokken (zie kader). AgruniekRijnvallei is een van de partijen die het project heeft omarmd. Onlangs organiseerde de coöperatie een voederbietendemo bij loonbedrijf Gijs van

der Woerd in het Gelderse Zoelen. Geïnteresseerden kregen alle aspecten die bij de teelt van dit gewas komen kijken, voorgeschoteld. Ook werd ingezoomd op bewaarmethodes en op het toepassen van de voederbiet in het rantsoen voor rundvee.

“De voederbiet heeft een betere stikstof-

benutting dan snijmais”, vertelt Dirk Thijssen van het Nutriënten Management Instituut (NMI) in Wageningen. “Daarnaast heeft dit gewas een groot herstellend vermogen na droogte, is het droogtetolerant, heeft de voederbiet bij vers voederen met 100 tot 130 ton een hoge opbrengstpotentie en kent het met 1180 VEM per kilogram drogestof een hoge voederwaarde. Bovendien is het een smakelijk product”, stelt Thijssen.

Voederwaarde

Om die hoge voederwaarde te behouden, is het volgens Thijssen van belang dat de bieten tijdens het verwerkingsproces worden gereinigd. “Er zijn verschillende verwerkingsmethodes. Welke methode je gebruikt is afhankelijk van het bedrijf.” Met een bietenreinigingsmand wordt volgens Thijssen een goed resultaat behaald. Met deze methode kan er ook met water worden gereinigd, maar dan is het percentage drogestof wel lager, waarschuwt hij.

Als de boer vers wil vervoederen, is een reiniger/versnijder op een lader/verreiker een praktische oplossing. “Je hebt dan in één handeling schone versnipperde bieten. De capaciteit voor inkuilen is echter laag.” Als er een hoge capaciteit

Voederbieten zorgen onder andere voor een hogere voeropname.

voor inkuilen benodigd is én de boer wil schone bieten, is volgens Thijssen de reiniger/versnijder een goede optie.

Bewaring

Vervolgens werd ingegaan op de bewaarmethodes. “Wat je als melkveehouder wilt, is dat je jaarrond kunt voeren. Je wilt behoud van hoogwaardig voer, krachtvoer besparen, hoge opbrengsten, weinig verliezen en een stuk arbeidsgemak.”

Een optie is om de voederbieten los gestort op een hoop te bewaren. Om het verlies tot 5 procent te beperken moet wel aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. De bieten moeten laag worden gekopt om kwaliteitsverlies te voorkomen, ze moeten vorstvrij worden bewaard, er mogen geen beschadigingen ontstaan en om schimmelvorming te voorkomen en een maximale opbrengst te halen moet er laat worden geoogst. “Tot slot moet met behulp van ventilatie broei worden voorkomen. Wordt aan een van deze voorwaarden niet voldaan, dan kan het opbrengstverlies tot 50 procent oplopen”, zegt Thijssen. Een ander nadeel van deze bewaarmethode is dat in de zomer geen voederbieten kunnen worden gevoerd. “Voeren kan in dit geval tot uiterlijk 1 april.”

Inkuilen

Inkuilen met voordroog gras levert ook de nodige nadelen op, illustreert Thijssen. “In het voorjaar staat er nog geen snede gras, verder is het maar de vraag of er in oktober/november nog kan worden gemaaid. Nat gras in combinatie met natte bieten geeft veel perssappen.” Een derde mogelijkheid is inkuilen met mais. Voordelen van deze bewaarmethode zijn dat er jaarrond gevoerd kan worden, de bewaartijd lang is en er weinig sap- en fermentatieverliezen zijn. “Deze methode vergt veel voorbereiding en planning. Als je heel inkuilt, krijg je een hoog suikerverlies, en omdat je met deze methode te vroeg moet oogsten, heb je een lager percentage drogestof.” Om verliezen van sap, fermentatie en drogestof te beperken en hoogwaardig voeder te behouden, is volgens Thijssen inkuilen met bijproducten als CCM, tarwestro, droge bietenpulp, sojahullen of palmpitschilfers een goede optie. “Het

Het project wordt ondersteund door de provincie Gelderland en de Europese Unie.

nadeel van CCM is wel dat met dit bijproduct de kans op pensverzuring groter is. Droge bietenpulp daarentegen neemt veel vocht op en is daardoor juist ideaal.”

Gastheer Gijs van der Woerd perst de voederbieten samen met sojahullen in een slurf. “Deze manier van inkuilen levert 16 procent drogestofverlies op en 12 procent sapverlies. Sojahullen bevatten veel ruwe celstof wat zorgt voor een goede fermentatie. Als je op basis van drogestof de mengverhouding fifty-fifty houdt beperk je drogestofverlies, behoud je de voederwaarde en kun je jaarrond vervoederen”, besluit Thijssen.

Rantsoenering

Teunis Kool van AgruniekRijnvallei ging in zijn presentatie in op voederbieten in het rantsoen. Als ruwvoer in het rantsoen wordt vervangen voor bieten en daarnaast krachtvoer wordt gegeven, stijgt de melkproductie met 0,5 kg per dag, blijkt uit ILVO-onderzoek uitgevoerd in 2008. Het vetpercentage stijgt met 0,20 procent en het eiwitpercentage met 0,17 procent.

Als daarnaast tegelijkertijd ook het

krachtvoer wordt vervangen, daalt de melkproductie met 0,2 kg per dag. Vet- en eiwitpercentage stijgen nog wel, maar met respectievelijk +0,18 en +0,08 procent, is die stijging minder dan wanneer alleen ruwvoer wordt vervangen. “Zou je de bieten voeren naast ruwvoer en geen krachtvoer geven, dan daalt de melkproductie met 1,1 kg per dag. Het vetpercentage stijgt dan met 0,20 procent, het eiwitpercentage stijgt nog iets minder hard, namelijk met 0,06 procent”, zegt Kool.

Het risico van voederbieten bij vleesvee is dat er teveel snel fermenteerbare koolhydraten (SFKH) ontstaan, wat de kans op pensverzuring vergroot. “Daardoor neemt het dier te weinig drogestof op wat de groei weer verlaagd. Hoeveel voederbieten je in het rantsoen opneemt, is daarom afhankelijk van het niveau SFKH. Bij melkvee kan je uitgaan van 4 tot 5 kg drogestof, maar vaak is dit minder. Bij vleesvee is dat maximaal 0,5 kg. Mijn advies is om voor voldoende onbestendig eiwit te zorgen. Daarnaast raad ik aan om de hoeveelheid geleidelijk tot het maximum te verhogen”, besluit Kool.

Terugkeer van de voederbiet

Naast AgruniekRijnvallei zijn het Nutriënten Management Instituut (NMI), New Business Agrifood, Waterschap Rivierenland, Waterschap Vallei en Veluwe, Waterschap Rijn en IJssel, De Nederlandse Jagersvereniging en vier agrariërs bij de herintroductie van de voederbietenteelt betrokken. Dit project wordt ondersteund door de provincie Gelderland en de Europese Unie. Doel van het project is om in het Gelderse landschap de voederbiet te herintroduceren. Dit gewas draagt bij aan het verbeteren van de eiwitbenutting en kan dienst doen als krachtvoervervanger. Andere voordelen zijn een hogere voeropname en betere diergezondheid met als uiteindelijk resultaat een hogere melkproductie.